College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Besluit

Vergadering van 12 oktober 2021
Team Inkomen

2021_BW_00494	Raad informeren over de stand van zaken over de motie Doorbraak voor kinderen in armoede (2021-M0024) - Informerend

Zaaknummer: 197735
Portefeuillehouder: Laura Werger
Openbaar
Ja
Embargo
Nee

Samenstelling

Aanwezig:
mevrouw Annemieke Vermeulen, Burgemeester; mevrouw Eva Boswinkel, Wethouder; de heer Mathijs ten Broeke, Wethouder; mevrouw Annelies de Jonge, Wethouder ; mevrouw Laura Werger, Wethouder; de heer Michiel Wasser, Adjunct-secretaris; mevrouw Monique Stouten, Gemeentesecretaris

Besluit

Besluitpunt 1
Het college besluit de raad te informeren over de stand van zaken over de motie Doorbraak voor kinderen in armoede (2021-M0024) conform bijgevoegd memo.

Bijlagen

1. 211012 Raadsmemo Doorbraak kinderen in armoede DEF.pdf
2. Bijlage Raadsmemo Plan van aanpak intensivering armoedebeleid.pdf
3. 2021-M0024 Motie Doorbraak voor kinderen in armoede.pdf

OPENBAAR

Memo (Forum / raad)

Aan **:** De gemeenteraad

Van **:** Het college van burgemeester en wethouders

Datum **:** 12 oktober 2021

Doel: **:** Informeren **Nummer toezegging:**

Onderwerp **:** Motie Doorbraak voor kinderen in armoede

Inlichtingen bij **:** Charles Verkuylen, Team inkomen, 06 14334065

Inhoud
Op 2 juli 2021 heeft uw raad de motie Doorbraak voor kinderen in armoede (2021-M0024) aangenomen. In dit memo berichten wij over de stand van zaken.

1. **Binnen het kindpakket meer maatwerk mogelijk te maken voor gezinnen met kinderen tot 21 jaar en voor huishoudens met een inkomen boven 110% van het sociaal minimum. Dit maatwerk te realiseren door de principes van de doorbraakmethode toe te passen, waardoor binnen de toegangen gemotiveerd afgeweken kan worden t.b.v. gezinnen met kinderen tot 21 jaar en voor huishoudens met een inkomen boven 110% van het sociaal minimum**.

Het Kindpakket is een van de gemeentelijke minimaregelingen. Deze regeling verstrekken wij zo efficiënt mogelijk, zodat we zoveel mogelijk kinderen in armoede bereiken. De aanvraagprocedure is eenvoudig, waardoor een aanvraag ook snel kan worden afgehandeld. Dat kan digitaal en op papier. Wanneer inwoners digitaal aanvragen, via Berekenuwrecht, dan kunnen ze bovendien ook andere minimaregelingen aanvragen. Binnen deze aanvraagprocedure is het lastig om maatwerk toe te passen zoals u dat voorstelt in de motie. De regelingen lenen zich daar niet goed voor. Dit komt doordat het Kindpakket slechts twee ‘harde’ criteria kent waaraan de aanvrager moet voldoen, dat is de inkomens- (en vermogens)grens en de leeftijdsgrens. Daarvan gemotiveerd afwijken maakt dat de gehele regeling een andere insteek krijgt.
Mede onder invloed van landelijke benchmarkgegevens is in 2018 gekozen voor een inkomensgrens van 110%. Dat is ook gebeurd in de wetenschap dat er in Zutphen voor inkomens hoger dan 110% goede alternatieven zijn, namelijk Stichting Leergeld en het Jeugdfonds voor Sport en Cultuur. Leergeld hanteert een inkomensgrens tot 130%. Het Jeugdsportfonds doet geen inkomenstoets, maar gaat af op het oordeel van intermediair die een aanvraag doet (docent, verpleegkundige, sociaal werker etc.). Beide organisaties vormen zo een waardevolle aanvulling op ons minimabeleid voor kinderen. Er zijn goede samenwerkingsafspraken waardoor men ook naar elkaar doorverwijst als de situatie daarom vraagt.

De leeftijdsgrens van 18 jaar is gangbaar bij veel regelingen en is gekoppeld aan de leeftijd waarop je in Nederland voor de wet volwassen bent. Dan wordt een 18-jarige geacht voor zich zelf te kunnen zorgen, ook al is bekend dat deze overgang in de praktijk voor veel jongeren (en hun ouders) lastig is. Zo moet een 18-jarige zich zelf verzekeren en is hij/zij niet meer automatisch meeverzekerd op de zorgverzekering van de ouders. Dat betekent ook dat je als 18-jarige zelf een minimaregeling kunt aanvragen als dat nodig is, bijvoorbeeld de Meedoenregeling.

We onderkennen dat door de toenemende woningnood het steeds vaker voorkomt dat jongeren thuis blijven wonen. Dat kan de financiële problematiek in minimahuishoudens versterken, zeker als de kostendelersnorm van toepassing is. Dat is zeker een punt van aandacht. Het flexibel hanteren van criteria van minimaregelingen voor kinderen is ons inziens echter niet het juiste middel om deze problematiek aan te pakken. Een bijbaan van een inwonend kind kan bijdragen aan een financiële ontlasting van het gezin. Als een van de inwonende kinderen studeert en een bijbaan niet mogelijk is vanwege een beperking, kan deze jongere een studietoeslag aanvragen.
Van belang bij dit alles is vooral dat de gezinsleden (tijdig) goed geïnformeerd zijn over deze mogelijkheden en weten waar ze terecht kunnen met hun vragen. Wij nemen dit mee als speciaal aandachtspunt bij het plan van aanpak voor intensivering van het armoedebeleid, onder punt 4.

Met het bovenstaande is niet gezegd dat wij maatwerk, bijvoorbeeld door toepassing van de doorbraakmethode, niet belangrijk vinden. Integendeel. We vinden alleen dat dit maatwerk op een andere manier vormgegeven moet én kan worden dan door binnen elke regeling een flexibele mogelijkheid in te bouwen om af te wijken.
In de eerste plaats is er binnen het minimabeleid de mogelijkheid om bijzondere bijstand te verstrekken voor kosten die in de situatie van de aanvrager noodzakelijk of onvermijdelijk zijn. Bijzondere bijstand vraagt bij uitstek van de gemeente om maatwerk toe te passen, om rekening te houden met de individuele situatie van de aanvrager. De aanvraagprocedure is daar ook op afgestemd.
De doorbraakmethode - ten tweede - is ook een middel om maatwerk te leveren, maar op een andere manier. De doorbraakmethode helpt vooral om een impasse binnen de gezinssituatie te doorbreken en daarmee de weg vrij te maken voor een integrale aanpak. Een kleine financiële impuls, buiten de regelingen om, is in de praktijk vaak voldoende om dit te bewerkstelligen. Waar nodig wordt de doorbraakmethode ingezet door consulenten Werk en inkomen, Schuldhulp, Jeugd en Wmo. Binnen het budget minimabeleid is ruimte voor deze doorbraakmethode.

2. Jeugdhulpverleners binnen scholen de opdracht te geven prioriteit te geven aan het signaleren van armoede binnen gezinnen.

Binnen de pilots jeugdhulp in het onderwijs in vijf reguliere basisscholen in Zutphen zijn jeugdhulpverleners zeer laagdrempelig beschikbaar voor (kinderen, leerkrachten en) ouders. Zij zetten hun expertise preventief in, om te voorkomen dat problemen ontstaan. In het afgelopen, eerste pilotjaar hebben we (ondanks corona) gezien dat zorgsignalen direct worden opgepakt door de jeugdhulpverlener, die thuis met ouders in gesprek gaat en in voorkomende gevallen kortdurend lichte ondersteuning aan het kind biedt. Ook de betrokkenheid en beschikbaarheid van een vaste jeugdconsulent van onze Toegang Jeugd in de pilotscholen maakt dat problematiek in een gezin sneller gesignaleerd en samen met ouders opgepakt kan worden. Bij de intake worden zorgen over financiën meegenomen. Waar nodig wordt dit pro-actief bespreekbaar gemaakt en wordt verbinding gelegd met collega's en organisaties die ondersteunging kunnen bieden bij financiële problematiek.

De aandacht voor armoedeproblematiek is ook benoemd in het Beleidsplan Jeugd. We nemen maatregelen om het kennisniveau bij de toegangen en de ketenpartners te verhogen (zie onder 4). In 2022 willen we - als uitwerking van het Beleidsplan Jeugd - de verbinding tussen Jeugdbeleid en

Armoedebeleid intensiveren, zodat er integraal verankerd aandacht is voor armoede in gezinnen met schoolgaande kinderen.

3. Indien sprake is van een groter beroep op minimaregelingen, de dekking daarvan te vinden binnen het budget voor armoedebeleid, aangezien middelen binnen dit budget in het lopende jaar en de voorgaande jaren onbesteed blijven.

Wij realiseren ons dat het beroep op de minimaregelingen op dit moment lager is dan verwacht mag worden (waarbij corona zeker een rol speelt). Dat zorgt voor een onderbenutting van het minimabudget. Door het minimabeleid op een andere wijze vorm te geven en te investeren in het schuldenbeleid en de Gemeentepolis verwachten we een structurele afname van de onderbenutting vanaf 2022. Voor 2021 verwachten we een lagere onderbenutting dan in 2020 als gevolg van de volgende maatregelen:

(a) Intensivering minimabeleid

In het voorjaar zijn we, als reactie op de onderbenutting, een communicatieoffensief gestart door diverse intermediairs en ketenpartners te vragen om minimarelingen onder de aandacht van hun doelgroep te brengen. We hebben daarvoor een speciale flyer ontwikkeld. De rol van deze intermediairs in het minima- en schuldenbeleid is belangrijk omdat zij door inwoners vaak als laagdrempelig worden ervaren. We willen dit communicatieoffensief verder intensiveren om méér inwoners te bereiken die inkomensondersteuning nodig hebben. Naast intermediairs willen we daarbij ook ervaringsdeskundigen inschakelen. Bovendien willen we nieuwe doelgroepen bereiken, waaronder zelfstandige ondernemers. Via Tozo en TONK is deze groep beter in beeld gekomen en daardoor ook rechtstreeks te benaderen. In de communicatie over Tozo en TONK wijzen we op andere vormen van inkomensondersteuning, waaronder minimaregelingen. Na het aflopen van TONK en Tozo per 1 oktober 2021 is het bovendien wenselijk om voor deze groep budgettair ruimte te hebben voor het bieden van maatwerk.

We verwachten door deze intensivering het beroep op minimaregelingen in 2021 nog een *boost* te kunnen geven. We willen deze intensivering doortrekken naar 2022 en daarbij een verdiepingsslag maken, zodat we de diverse doelgroepen nog gerichter kunnen benaderen en voorzieningen doelmatiger kunnen inzetten. Het plan van aanpak voor deze intensivering met bijbehorende activiteiten is als bijlage bijgevoegd.

(b) Vergoeden diplomazwemmen

Diplomazwemmen (behalen diploma A) wordt vergoed in het kader van het Kindpakket. In een overleg met Stichting Leergeld, het team bijzondere bijstand en de betrokken zwemorganisaties (IJsselslag, IJsselmeeuwen, Zwemacademie) is geconcludeerd dat de huidige afspraken beperkend werken voor de doelgroep. In het jaar van de aanvraag is geen vergoeding meer mogelijk voor reguliere activiteiten, zoals lidmaatschap van een voetbalclub of danslessen. Veel ouders ervaren dit als een gemis. Bovendien vraagt het van de betrokken partijen bij de aanvraag (Leergeld) en de betaling (de gemeente) een controle, die als belastend wordt ervaren. Daarom is besloten het diplomazwemmen apart te financieren, zodat kinderen naast het diplomazwemmen andere sporten of meedoenactiviteiten kunnen blijven doen. De extra kosten die de nieuwe afspraak met zich meebrengt blijven beperkt en kunnen (structureel) gerealiseerd worden binnen het budget armoedebeleid.

(c) Verruiming studietoeslag

Door het demissionaire karakter van deze regering en het uitblijven van een nieuw kabinet is (o.a.) het wetsvoorstel Breed Offensief, waarin de verruiming van de studietoeslag geregeld is, uitgesteld. Beoogde invoeringsdatum was 1 juli 2021. De verruiming behelst een vast bedrag van de studietoeslag voor alle gemeenten (€ 300,- vanaf 21 jaar) en een verlaging van de leeftijdsgrens (ook studerenden die jonger zijn dan 18 jaar komen in aanmerking). In de geest

van de aansporing van voormalig staatsecretaris Van Ark om in de uitvoering vooruit te lopen op de wetswijziging verstrekken we de studietoeslag vanaf 1 juli zoals bedoeld. Binnen de begroting van 2021 is rekening gehouden met invoering vanaf 1 juli 2021.

(d) Eenmalige overstapregeling bij betalingsachterstanden zorgpremie
Overstappen naar een nieuwe zorgverzekeraar is niet mogelijk als er sprake is van een betalingsachterstand in de zorgpremie. Menzis heeft de gemeente het aanbod gedaan om openstaande schulden bij deelnemers aan de Gemeentepolis van Menzis onder voorwaarden kwijt te schelden, zodat zij kunnen overstappen naar de nieuwe Gemeentepolis van Aevitae. Aansluitend op deze regeling willen we ook andere inwoners de gelegenheid bieden om schuldenvrij over te stappen naar de Gemeentepolis van Aevitae. We onderzoeken momenteel of zorgverzekeraars hieraan willen meewerken. Zo vergroten we niet alleen het bereik van de Gemeentepolis maar leveren we tevens een bijdrage aan het terugdringen van de schuldenproblematiek in Zutphen.

4. De raad uiterlijk oktober 2021 te informeren hoe het kennisniveau bij de toegangen en de ketenpartners wordt verbeterd.

Via het onder 3 genoemde communicatieoffensief richting intermediairs hebben we in het afgelopen voorjaar de minimaregelingen (wederom) onder de aandacht gebracht van een deel van onze ketenpartners. Het vormt een eerste aanzet om het kennisniveau van deze partners structureel te versterken. We willen deze groep uitbreiden tot het gehele sociale domein en daarbij onder andere onderwijs, huisartsen, bewindvoerders, zorgpartijen en eerste-lijns-organisaties als Stichting Lokaal betrekken. We nemen ook maatregelen om het kennisniveau van de verschillende toegangen (Werk en inkomen, Schuldhulp, Jeugd, Wmo) te versterken. In bijgevoegd plan van aanpak intensivering armoedebeleid treft u de diverse maatregelen aan.

Bijlage(n)
Plan van aanpak intensivering armoedebeleid

BIJLAGE PLAN VAN AANPAK INTENSIVERING ARMOEDEBELEID versie 12 oktober 2021

ACTIES	TOELICHING	GEREED
Flyer minimaregelingen voor intermediairs	Eerste extra boost communicatieoffensief in mei 2021 Actualisatie oktober 2021.	Q4 2021
Folder regelingen voor ondernemers	Meegezonden bij brieven TONK. Verspreid in netwerk ondernemers.	Q3 2021
Flyer(s) voor inwoners	Infographic: alle minimaregelingen regelingen op een rij. Flyer per regeling en doelgroep om gericht te verspreiden op plekken in de stad (in volgorde regelingen carrousel gemaakt).	Q4 2021
Regelingen carrousel	Elke maand een sociale media actie of advertentie in Contact, met aandacht voor een regeling c.q. doelgroep: -Studietoeslag (studenten met een beperking) -Kindpakket / Meedoenregeling (kinderen/ouders) -Gemeentepolis (minima, hoge zorgkosten) -Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Per regeling / doelgroep wordt flyer gemaakt (zie hierboven). Gerichte communicatie naar huisartsen en scholen.	Q 4 2021
Webbinar Gemeentepolis, minimaregelingen, schuldhulp.	Voorlichtingsbijeenkomst voor intermediairs/ketenpartners en medewerkers over de nieuwe Gemeentepolis, aangevuld met informatie over minimaregelingen en schuldhulp (geldzorgen).	Q4 2021
Toolkit 'eerste hulp bij geldzorgen' voor medewerkers en intermediairs	Toolkit 'eerste hulp bij geldzorgen', bestaande uit o.a.: -infographic minimaregelingen; landelijke regelingen -aanvraagformulieren; hulp bij Berekenuwrecht -lijst met contactpersonen voor doorverwijzingen -financiële problematiek herkennen, bespreekbaar maken en goed doorverwijzen naar juiste instanties -kostenkaart bijzondere bijstand -quick scan financiële zelfredzaamheid -belasting voor minima in a nutshell -schuldhulp in a nutshell	Q4 2021
Tour langs de teams sociaal domein	Interne voorlichting over minimabeleid aan teams/toegangen Werk en Inkomen, Jeugd, Wmo, Schuldhulp, Gelre Werkt!. Medewerkers team BB informeren collega's over regelingen. Aandacht voor gevolgen life events. Alert zijn op potentiële ervaringsdeskundigen Tevens ophalen vragen en behoeften bij de teams.	Q4 2021
Tour langs organisaties	Aanbod gastlessen / 'in company' voorlichting aan ketenpartners, met focus op doelgroep organisaties. Inzetten toolkit. Vaste aandachtfunctionaris in team BB voor elke organisatie.	Q4 2021
Deelname inloop-spreekuur Waterkwartier	Deelnemen consulent bijzondere bijstand aan inloopspreekuur i.s.m. schuldhulp.	Q4 2021
Project Waterkwartier Vliegwiel	Binnen project ook aandacht voor minimabeleid en schuldhulp i.s.m. sociaal werkers Perspectief. Eventueel inschakelen Wgdgo.	Q4 2021
Handhaving met menselijke maat Waterkwartier	Wijzen op minimaregelingen en schuldhulp in gesprekken.	Q4 2021
Overstappen naar Gemeentepolis (kans om inwoners te bereiken)	Informatie over minimaregelingen www.gezondverzekerd.nl. Minimaregelingen betrekken bij gesprekken over een overstapregeling bij betalingsachterstanden zorgpremie.	Q4 2021
Aanbod voor inkomensondersteuning op basis van lijstwerk	Query van inwoners die eerder wel hebben aangevraagd, maar het afgelopen jaar niet. Query van inwoners die onder bewind staan van wie de bewindvoerder geen regelingen aanvraagt	Q4 2021

Lancering platform Sam&	Een (verwijs)portaal waar ouders en intermediairs een aanvraag kunnen doen voor kindregelingen (Leergeld, Jeugdfonds voor Sport en Cultuur, Kindpakket, Diplomazwemmen).	Q4 2021
Conferentie externe partners (intermediairs) over armoede- en schuldenbeleid	Thema's: -Versterken verbinding en commitment (cfr strategische visie en beleidsnota schuldhulp). -Vertrouwen inwoners herwinnen. -Belang ketenpartners wegnemen geldstress voor het slagen van hun trajecten. -Verbeteren kennisniveau (motie raad/beleidsnota schuldhulp Sociaal domein breed uitnodigen, o.a. ook zorgpartijen, sociaal raadslieden, jeugdhulpverleners, scholen, bewindvoerders, koepel huisartsen, leefstijlcoaches, bibliotheek (IDO)	Q1 2022
VERDIEPINGSSLAG		**2022**
Inzetten ervaringsdeskundigen	Werven vanuit bestanden (b.v. succesvolle schuldhulp). Samenwerking met vrijwilligersorganisaties. Eventueel opleiden van ervaringsdeskundigen. 'Armoedeambassadeurs'.	2022
Gezinsarmoede / bestaanszekerheid	Integrale aanpak: jeugd, gezondheid, werk, schuldhulp. 18 jaar: zelfstandig én thuis blijven. Generatiearmoede.	2022
Inschakelen inlooplocaties / vindplaatsen	O.a. wijkteams, voedselbank, Cornerstone (WGDGO), Kaardebol, verzorgingstehuis St Elisabeth, bibliotheek (IDO), huisartsenpraktijk. Optie: Geldcafe/Schuldencafe.	2022
Gericht benaderen doelgroepen (i.s.m. ketenpartners)	Jongeren (jong volwassenen). Ondernemers (ZZP-ers). Statushouders/inburgeraars. Ouderen. Laaggeletterden. Inwoners in scheiding.	2022
Best practices	Onderzoeksrapporten. Netwerk Leefbaarheidscoalitie Provincie (armoede en sociale cohesie).	2022
Financiële APK bij veranderingen in leefsituatie	Schulden/financiële zelfredzaamheid. Inkomensondersteuning. Armoedeval (belasting).	2022
Jeugdbeleid en armoedebeleid	Ontwikkelagenda jeugdbeleid: -interactieve themabijeenkomst jeugdbeleid en armoedebeleid -signalering armoede in scholen -integraal werken in eerste lijn.	2022
Nieuwsbrief armoede en schulden	3x per jaar update ontwikkelingen op gebied armoede en schulden.	2022

MOTIE GEMEENTERAAD

Motie nummer:	2021-M0024
Datum indiening	2 juli 2021

Onderwerp: Doorbraak voor kinderen in armoede

De raad van de gemeente Zutphen in vergadering bijeen,

Constateert dat:

i. Er een budget overschot is van 875.000 binnen de minimaregelingen;
ii. Van minimaregelingen te weinig gebruik wordt gemaakt;
iii. Mensen die extra (minima)regelingen nodig hebben, niet gevonden lijken te worden;
iv. In de gemeente Zutphen ruim 700 kinderen in armoede leven;
v. Gezinnen in een armoedeval terechtkomen, wanneer kinderen in dat gezin de grens van 18 jaar bereiken.

Is van mening dat:

a. In het minimabeleid de transformatie, zoals het werken volgens de doorbraak methode, nog te weinig is doorgevoerd en het meer moet gaan over hoe het echt anders kan;
b. De kennis m.b.t. regelingen en mogelijkheden nog te weinig bekend blijken binnen de toegangen zelf en bij ketenpartners.

Verzoekt het college:

1. Binnen het kindpakket meer maatwerk mogelijk te maken voor gezinnen met kinderen tot 21 jaar en voor huishoudens met een inkomen boven 110% van het sociaal minimum. Dit maatwerk te realiseren door de principes van de doorbraakmethode toe te passen, waardoor binnen de toegangen gemotiveerd afgeweken kan worden t.b.v. gezinnen met kinderen tot 21 jaar en voor huishoudens met een inkomen boven 110% van het sociaal minimum;
2. Jeugdhulpverleners binnen scholen de opdracht te geven prioriteit te geven aan het signaleren van armoede binnen gezinnen;
3. Indien er sprake is van een groter beroep op minimaregelingen, de dekking daarvan te vinden binnen het budget voor armoedebeleid, aangezien middelen binnen dit budget in het lopende jaar en de voorgaande jaren onbesteed blijven;
4. De raad uiterlijk oktober 2021 te informeren hoe het kennisniveau bij de toegangen en de ketenpartners wordt verbeterd.

Indiener(s):
Martine Westerik (GL), Marjolijn Moester (PvdA)

Mede-indiener(s):
Mart de Ridder (SP), Abel van Dijken (ChristenUnie)